

Regeringskansliet, Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: fi.ba.eu@regeringskansliet.se

Remiss om En ny organisation för förvaltning av EU-medel, SOU 2024:22

Er beteckning: Fi2024/00894

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län saknar ett helhetsperspektiv över hur utredningens förslag påverkar landsbygdspolitikens mål och landsbygdens företag. Länsstyrelsen är kritisk till förslaget att hantering av areal- och djurbaserade stöd centraliseras till Jordbruksverket. Utredningens förslag riskerar att kraftigt försämra möjligheterna att nå målet om en ökad livsmedelsproduktion och en livskraftig livsmedelskedja i hela landet. Därutöver skulle en centralisering få stora konsekvenser på Länsstyrelsernas samlade uppdrag och urholka myndigheten inom verksamhet som handlar om hållbar utveckling och tillväxtfrämjande insatser samt att göra väl avvägda bedömningar vid målkonflikter i handläggning av beslut.

Länsstyrelsen är kritisk till förslaget att handläggning av projekt och investeringsstöd koncentreras till färre Länsstyrelser. Förslaget om att koncentrera handläggningen i enlighet med CIVO områdenas indelning leder till obalanserad fördelningen av antalet ärenden på de handläggande länsstyrelserna.

Länsstyrelsen delar inte utredningens bedömning att en centralisering och koncentration av genomförandet av jordbrukspolitiken skulle bidra till en effektivare och mindre kostsam administration. De effektiviseringsvinster som upptas är marginella och det ska ställas mot att servicen för lantbrukarna blir sämre eftersom de i många fall måste ha kontakt med flera olika länsstyrelser i stödärendena. Länsstyrelsen anser det därför nödvändigt att lantbrukskompetensen finns kvar på alla länsstyrelser för att behålla den nära kontakten med primärproducenter och livsmedelsproducerande företag.

Länsstyrelsen är positiva till de synergier som en gemensam förvaltande myndighet skulle bidra till avseende Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfondens program. Tillväxtverket som förvaltande myndighet främjar synergier med andra uppdrag som myndigheten har samt en helhetssyn på näringspolitikens genomförande. Dock föreslår vi att myndigheten säkerställer att hanteringen av EU medel avgränsas från myndighetens andra uppdrag.

Regionalt och lokalt inflytande och förankring är en förutsättning för ett positivt utfall i genomförandet av EU-programmen och Länsstyrelsen anser att aktörer i de regionala partnerskapen fortsatt bör ha en tydlig roll att se till att medlen möter regionens utmaningar och behov.

Förslagsvis genomförs samtliga förändringar av förvaltning av EU medel från Regionalfonden och Socialfonden samtidigt inför den nya programperioden 1 januari 2028.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen delar inte utredningens bedömning om att en centralisering och koncentration av genomförandet av jordbrukspolitiken skulle bidra till en effektivare och mindre kostsam administration. I länsstyrelsernas rapportering av regeringsuppdrag N2021/02521 har länsstyrelserna gett sin syn på hur en effektivisering av genomförandet av jordbrukspolitiken kan åstadkommas. Länsstyrelserna har under 2023 bland annat genomfört en av de åtgärder som föreslogs i rapporten och inrättat en samarbetsstruktur för jordbrukarstöd och projekt- och investeringsstöd där samtliga 21 länsstyrelser ingår (SamS). Detta medför att länsstyrelserna samarbetar för ett effektivt genomförande av jordbrukspolitiken, säkerställer hög rättssäkerhet och likabehandling av stödsökande har samsyn och god kommunikation gentemot utbetalande myndighet.

Uppdragen inom jordbrukar- och landsbygdsstöden har betydelse för länsstyrelsernas samlade uppdrag liksom för den lokala och regionala närheten och kunskapen. Länsstyrelsens kompetens att hantera målkonflikter för viktiga samhällsintressen riskerar att reduceras. Ett område av ökande betydelse handlar om jordbruksmarkens betydelse i den fysiska planeringen, vilket inbegriper ianspråktagande av jordbruksmark för till exempel utbyggnad av städer inkluderat bostäder, infrastruktur, handelsplatser och solenergi.

Länsstyrelsernas roll som statens regionala företrädare och samordnare av politikområden på regional nivå riskerar att urholkas vid en centralisering av jordbrukarstöden och en koncentration av projekt- och investeringsstöden. Det finns ett flertal samband av betydelse mellan stöden till lantbruket och länsstyrelsernas övriga verksamhet. Det gäller till exempel uppdrag inom vatten- och naturvård, miljö, klimat, den nationella livsmedelsstrategin, livsmedelsberedskap, djurskydd, smittskydd och veterinära frågor samt den sammanhållna landsbygdspolitiken.

Regeringen beslutade under 2022 om en ny myndighetsstruktur för den civila beredskapen, där länsstyrelserna delades in i civilområden och myndigheters olika sakområdesansvar och sektorsansvar förtydligades. Länsstyrelserna ingår i två beredskapssektorer varav Livsmedelsförsörjning & dricksvatten är en, där länsstyrelsens roll är sakområdesansvarig myndighet inom livsmedelsområdet. Grunden till detta är att länsstyrelsen har nära kontakt med hela livsmedelskedjan, inklusive primärproduktionen och landets livsmedelsproducerande företag. Den kompetens som länsstyrelserna har inom området jordbruk och primärproduktion har sin grund i den långa erfarenhet som byggts upp genom arbete med jordbrukarstöd och landsbygdsstöd där nära kontakt med lantbruksföretagen varit och är en del av arbetet. Regeringens möjlighet att genom Länsstyrelserna få en opartisk regional kunskap om läget i lantbruket och livsmedelsproduktionen kommer kraftigt försämrats om centraliseringen genomförs. Länsstyrelsen har genom sitt geografiska områdesansvar möjlighet till en kvalitativ helhetsbedömning av olika händelser och dess konsekvenser och effekter för livsmedelsföretagen i länet.

Det finns risker med stora organisatoriska förändringar. En uppenbar risk med att centralisera handläggning till Jordbruksverket är kompetenstapp av den samlade kompetensen som finns inom jordbrukarstödsområdet på länsstyrelsen. Under en övergångsperiod kan det resultera i försenade utbetalningar och bristande kontroller. Det vore allvarligt för lantbruksföretagens förtroende för statens hantering av stödssystemet om en situation liknande den vid införandet av programperioden 2015 skulle uppkomma. Många lantbrukare drabbades då av försenade utbetalningar på grund av Jordbruksverkets problem med IT-utveckling, som pågick under många år. I en tid då jordbruksbranschen är särskilt ekonomiskt pressad är det av stor vikt att stöden betalas ut i rätt tid. Dessutom ökar risken för

nationella finansiella korrigeringar om det under en övergångsperiod uppstår brister och förseningar i stödhanteringen.

Avsnitt 6.2 lakttagelser om förvaltningen av jordbruksfonderna

Länsstyrelsen delar den problembild som utredningen tar sin utgångspunkt i. I korthet handlar det om att genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i tidigare programperioder präglats av en hög komplexitet av åtgärder, höga administrativa kostnader och omfattande finansiella korrigeringar. Den analys och slutsats som sedan dras om att ett av skälen till dessa brister ligger i ett stort antal aktörer i genomförandet ifrågasätter länsstyrelsen.

Mot bakgrund av det nära samarbete Länsstyrelsen haft med Jordbruksverket de senaste åren är vår bild att bristerna framför allt kan hänföras till avsaknad av IT system, felaktiga regeltolkningar och avsaknad av tillräcklig vägledning och riktlinjer. Brister som till allra största del faller inom ramen för Jordbruksverkets ansvar.

Det konstateras även i utredningen att Jordbruksverket under flera år haft utmaningar med att svara upp mot de krav som ställs på myndigheten i egenskap av ackrediterat utbetalande organ. Länsstyrelsen utvecklar sin syn på det under avsnitt ”7.3.4 Förutsättningar för att genomföra förslagen.”

Utredningen tar upp ett flertal utredningar och granskningar som gjorts gällande administrationen av jordbruks- och landsbygdsstöd. Länsstyrelsen vill även lyfta den utvärdering av införandet av Strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken som det oberoende konsultföretaget Ramboll gjorde 2023 på uppdrag av Jordbruksverket. I rapporten konstateras att Jordbruksverkets vägledning har förbättrats men att det finns behov att ytterligare utveckling.

Länsstyrelsen vill understryka vikten av att en eventuell centralisering och koncentration av jordbrukar- och landsbygdsstöd kräver en noggrann planering för att minimera att risker med förseningar i stödhanteringen uppstår om arbetsuppgifter ska flyttas från länsstyrelserna till Jordbruksverket. Detta kan skada förtroendet för stödsystemet och för myndigheterna.

Avsnitt 7.3 Förslag om förvaltningen av jordbruksfonderna

7.3.1 Hantering av areal- och djurbaserade stöd centraliseras till Jordbruksverket

Länsstyrelsen är kritisk till förslaget att hantering av areal- och djurbaserade stöd centraliseras till Jordbruksverket.

I utredningen framhålls samordningsvinster som ett avgörande argument för en centralisering. Länsstyrelsen bedömer att en övergång av stödhantering till Jordbruksverket endast kommer att ha en marginell påverkan av behoven av vägledning och samordning. Vi bedömer att de vinster som utredningen framhåller avseende minskade behov av utveckling, information, samordning och normering är överskattade. Oavsett vilka eller vilken myndighet som hanterar stöden inom jordbrukspolitiken så krävs en omfattande samordning och struktur för handläggningen av stöden.

Länsstyrelserna har en väl utvecklad samordning för arbetet med handläggning och kontroll av djur- och arealbaserade stöd.

Länsstyrelserna har även en väl utvecklad struktur för samordning på olika nivåer av stödhanteringsorganisationen, från chefsnivå till handläggning. Samordning och avstämning sker både på nationell och regional nivå. Som tidigare nämns har det under 2023 inrättats en samarbetsstruktur för jordbrukarstöd och projekt- och investeringsstöd där samtliga 21 länsstyrelser ingår (SamS). Avstämning av regeltolkningar och bedömningsfrågor i ärenden sker både regionalt och nationellt i stödspecifika grupper med handläggare.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det inte ska råda något tvivel om att stödansökningar hanteras och bedöms på ett likartat sätt oavsett var i landet de aktuella stödmottagarna har sina företag. Vi anser dock att det med den samlade erfarenheten och de redan fungerande samverkansformerna hos Länsstyrelserna finns lika goda förutsättningar för likabehandling som om handläggning centraliserades till Jordbruksverket, förutsatt att Jordbruksverket utvecklar sitt arbete med vägledningar och riktlinjer.

Länsstyrelsen anser att det i utredningens förslag finns en övertro till att den tekniska utbyggnaden ska förenkla processen och minska kostnaderna avsevärt. Därtill förutsätter utredningen att stöden och

stöd villkoren kommer förenklas avsevärt i nästa programperiod. Jordbruksverket har på uppdrag av Regeringen (LI2023/02044) redovisat förslag på effektiviseringsåtgärder för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken. Det är i rapporten tydligt att de största förenklingarna är beroende av förändringar inom EU:s regelverk, och det finns därmed stora osäkerheter kring hur stora förenklingar som blir möjliga att genomföra för kommande programperiod. De skalfördelar som utredningen förutsätter kommer öka med de tänkta förenklingarna av stöden är därmed högst osäkra, och följaktligen är även de effektivitetsvinster som enligt utredningen skulle uppnås med centralisering osäkra.

Den digitala uppföljningen med satellitdata framhålls i utredningen som en stor möjlighet till effektivisering. Länsstyrelsen har dock sett att införandet hittills inneburit att det tillkommit tidskrävande moment i handläggningen, i form av en stor ökning av inkomna ändringar av ansökningar, fler konstaterade avvikelser som kräver hantering, och ett utökat behov av support till lantbrukarna. De kommande åren kommer fler villkor succesivt läggas till i satellitanalysen. Det kommer säkerligen leda till en högre kvalitet i ansökningarna, men att det även skulle effektivisera handläggningen är just nu osannolikt. Ju fler villkor som övervakas, desto fler avvikelser kommer att upptäckas som ska hanteras i handläggningen. Även detta talar emot de antaganden om skalfördelar som utredningen framhåller.

Utredningens slutsats med centralisering av stödprocessen inom jordbrukarstöd visar på ett ensidigt fokus på ekonomiska effekter i ett smalt perspektiv utan att ha vägt in resultat, måluppfyllelse och politikens mål. Länsstyrelsen bedömer att det som skulle ge störst effektivitetsvinst vore att ha väl utvecklade, fungerande och stabila IT-system, samt att ytterligare förbättra rutiner och vägledning och se över processen för att ta hand om frågor och oklarheter i stödhanteringen.

7.3.2 Länsstyrelsernas handläggning av projekt- och investeringsstöd koncentreras till färre länsstyrelser

Länsstyrelsen är kritisk till förslaget om att koncentrera handläggning av projekt- och investeringsstöd till färre länsstyrelser.

Länsstyrelsen ställer sig frågande till om den föreslagna indelningen för koncentration av projekt- och investeringsstöd är lämplig utifrån ett effektiviseringsperspektiv då antalet ärenden som kommer handläggas i respektive geografiskt område skiljer sig markant åt på grund av att indelning inte är proportionerlig med landsbygdsföretagens placering inom områdena.

Länsstyrelsen i Stockholm föreslår handlägga ansökningar från stödsökande i Stockholms och Gotlands län. Detta kommer medföra en begränsad ökning av antal stödärenden och rationaliseringsvinsterna får anses marginella eftersom det endast rör sig om 5 procent av det totala antalet ärenden.

Länsstyrelsen delar inte utredningens beskrivning av lantbruksföretagens behov av kontakter med handläggande länsstyrelser. Det är vanligt med kontakter när det gäller ansökningar om stöd men också i samband med ansökningar om utbetalningar. En kontakt som upplevs positiv. Detta verifieras av länsstyrelsens nyligen genomförda kundundersökning som riktat sig till sökanden av stöd inom jordbruksfonderna. Med en koncentration riskerar detta att försämrars eftersom det positiva svaret till stor del kan hänföras till lokal kännedom och tidigare kontakter med länsstyrelsen.

I vissa av de stöd som går att söka krävs tillstånd eller prövningar som görs av andra avdelningar och enheter på länsstyrelsen exempelvis vid investeringar i djurstallar eller våtmarker. Det förenklar både för lantbrukarna och länsstyrelsen samt snabbar på handläggningen om dessa kontakter kan ske lokalt i stället för med en annan länsstyrelse. Länsstyrelsen bedömer att det är viktigt att detta kvarstår.

Länsstyrelsen understryker vikten av att behålla kompetens inom jordbruksfrågor lokalt. Detta behövs för att bidra till att politiska mål uppfylls, såväl nationella som gemensamma för EU. Kompetens inom jordbruk och livsmedelsproduktion ter sig allt viktigare när det gäller beredskap för krig och krissituationer.

7.3.3 Ansvaret för kontroller på plats av areal- och djurbaserade stöd

Utredningen uppvisar en övertro till att den tekniska utbyggnaden ska förenkla processen och minska kostnaderna avsevärt. Snarare

innebär tekniken att det går att hålla en högre kvantitet i kontrollen då all mark kan övervakas digitalt. Länsstyrelsen ser att digital markuppföljning är en del av den tekniska utvecklingen som är nödvändig för att effektivisera stödprocessen inom jordbrukarstöd. Den nya tekniken till trots innebär dock att utfallet behöver kvalitetssäkras med fysisk kontroll på plats. Detta görs genom ett antal kvalitetskontroller, så kallade QA-kontroller, inom ett urval av kontrollområden som ska genomföras regionalt. Dessa kontroller har visat sig ha högre kvalitetskrav och vara mer tidskrävande än vad Jordbruksverket initialt uppfattat från EU. Förutom kontroller i fält ingår också för vissa stöd en kontroll av dokumentationsvillkor. Även kontroll av grundvillkor har under den nuvarande programperioden blivit alltmer omfattande och komplext. Förenklingar inom grundvillkoren är helt beroende av EU:s regelverk, och det går inte ta för givet att större förenklingar genomförs till nästa programperiod. Även kontroller av djurbaserade stöd kommer att hanteras genom fältbesök framöver.

På Länsstyrelsen finns ett brett samarbete mellan flera kompetensområden, där en av de främsta prioriteringar är att samordna besök hos lantbrukarna. Kontroller av areal- och djurbaserade stöd samordnas till exempel med kontroll inom primärproduktion vad gäller livsmedel och foder, samt offentlig kontroll inom ramen för djurskyddslagen. Vid behov omfördelas även resurser mellan enheter, då arbetsmängden varierar mellan åren. Att minska antalet kontrollbesök från samma eller olika myndigheter är en del i att förenkla för företag samt minska den administrativa bördan, vilket är en viktig parameter i tider när den samlade regelbördan är stor och komplex.

Det kommer således även framöver att finnas flera typer av kontroller inom djur- och arealbaserade stöd som kommer att kräva fältbesök. Länsstyrelsen ser inte att det finns några fördelar med att centralisera kontrollansvaret till Jordbruksverket.

7.3.4 Förutsättningar för att genomföra förslagen

Utredningen berör frågan om tidigare konstaterade brister i Jordbruksverkets EU-medelshantering innebär en risk för nya problem om åtagandet utökas i enlighet med förslagen.

Länsstyrelsen delar inte bedömningen att dessa brister inte skulle innebära en förhöjd risk vid en centralisering av stödhanteringen.

Jordbruksverket har vid tidigare övertaganden av arbetsuppgifter från länsstyrelserna inom jordbrukarstöden missbedömt arbetsinsatsen

2023 övertog Jordbruksverket arbetet med att bedöma och ajourhålla markklasser på betesmarker från Länsstyrelserna. Under processen inför att beslut fattades om att Jordbruksverket skulle överta uppgiften påtalade Länsstyrelserna vid upprepade tillfällen det resursbehov som arbetsuppgiften krävde. Trots det har Jordbruksverket uppgett att de inte fullt ut känt till resursbehovet (Rapport - Minskade administrativa kostnader inom den gemensamma jordbrukspolitiken Förenkling för stödmottagare och myndigheter, med mindre finansiella korrigeringar, regeringsuppdrag LI2023/02044). Jordbruksverket hade inte tillräckligt med resurser på plats inför markklassarbetet 2023 och klarade därför inte målen i den beslutade tidplanen. Det har orsakat försenade och felaktiga utbetalningar samt merarbete i handläggningen på Länsstyrelsen. Eftersom en del av arbetet från 2023 återstår (ca 14 000 block) och ska hanteras under 2024 ser länsstyrelsen att det finns risk för förseningar även i år.

Länsstyrelsen vill också lyfta erfarenheterna med återkravsarbetet. Under länsstyrelsernas arbete med återkrav i samband med prövningen av Jordbruksverkets ackreditering som utbetalande organ 2020-2021, identifierade länsstyrelserna brister i de vägledningarna som Jordbruksverkets tillhandahöll. Genom ett systematiskt arbete och testförfarande blev länsstyrelserna tidigt i processen varse om att vägledningarna inte var tillräckligt specifika, vilket gav ett stort tolkningsutrymme. Det innebar att handläggarna inte fick tillräckligt stöd för att kunna göra korrekta bedömningar. Länsstyrelserna tillsatte en expertgrupp bestående av handläggare och chefer som organiserade stödmyndigheternas arbete, ensade myndigheternas bedömningar, anordnade utbildningar för alla handläggare samt påkallade utbildning från Jordbruksverket inom bland annat begreppet "god tro". Några länsstyrelser startade arbetet med återkravshantering som pilotlän för att testköra handläggningssystemet och bedöma tidsåtgång för hantering av ärendena.

Länsstyrelserna gjorde gemensamma ansträngningar för att kartlägga de brister som fanns i såväl vägledningarna, föreskrifter och IT-system och så snabbt som möjligt påkalla otydligheter och problem för Jordbruksverket. Samtidigt presenterades förbättringsförslag med prioriteringar av de förslag som hade störst

betydelse för handläggningen. Länsstyrelserna arbetade både systematiskt och koncentrerat för att lösa Jordbruksverkets uppkomna situation med ackrediteringen som orsakats av såväl bristande IT-system som bristande ansvarstagande för vägledning till stödmyndigheterna. Det blev också uppenbart att Jordbruksverket hade svårigheter att samordna förbättringsförslag med prioriterad IT-utveckling varför vissa delar i återkravshanteringen drog ut onödigt lång på tiden.

Gällande den nuvarande programperioden ligger utvecklingen av IT-system bättre i fas än vid införandet 2015. Dock saknas fortfarande funktioner för att hantera återkrav samt att besluta om avslag. Enligt Jordbruksverkets prognos kommer funktionerna driftsättas i slutet av 2024, alltså två år in i programperioden.

Länsstyrelsen bedömer att utredningen inte tillräckligt har belyst de brister och svårigheter som Jordbruksverket har haft under tidigare och nuvarande programperiod och därmed heller inte tagit hänsyn till vilka risker som finns med en centralisering.

7.4.2 Länsstyrelsens roll vad gäller kontroller (Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden)

Länsstyrelserna tillstyrker förslaget om att flytta ansvaret för kontroller på plats av projekt- och investeringsstöd med stöd från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden från länsstyrelserna till Jordbruksverket. Detta under förutsättning att utbetalningen efter att kontroll genomförts tas över av Jordbruksverket i sin helhet.

7.6.2 Tillväxtverket som förvaltande myndighet för fonderna under sammanhållningspolitiken

Länsstyrelsen är positiv till de fondsnyngierna som en gemensam förvaltande myndighet för regionalfondsmedlen och för socialfondsmedlen (ERUF och ESF+ för Stockholms län) skulle bidra till. Syngierna mellan fonderna och även Interreg fonderna blir större om de delar förvaltande myndighet. En gemensam förvaltande myndighet bidrar också till enhetliga tolkningar av regelverk, system för ansökan och administration vilket givetvis gynnar förvaltningen av dessa. En gemensam förvaltning av EU medlen med syngier och enhetlighet bidrar också till förenklingar i mobilisering och ökade möjligheter för målgrupperna att söka och ta del av EU medel.

Enligt utredningen föreslås Tillväxtverket som förvaltande myndighet för fonderna. Vi tror att det kan skapa syngier med andra uppdrag som Tillväxtverket har kopplat till regionala utvecklingsfrågor. Dock bör myndigheten säkerställa en avgränsad avdelning som fokuserar just på EU finansiering och syngier mellan fonderna som separerad från myndighetens andra uppdrag.

Vidare ser vi att det finns nära kopplingar mellan att stärka företagens konkurrenskraft, skapa goda regionala möjligheter för företag att utvecklas, regelförenkling för företag och förvaltning av EU-medel. Tillväxtverket har en möjlighet att främja en helhetssyn i näringspolitikens genomförande.

Länsstyrelsen anser dock att det är av avgörande vikt i implementeringen av en ny gemensam förvaltande myndighet att beakta och hantera att regionerna och länens utmaningar och utveckling ser olika ut och skiljer sig mellan län.

7.7 Förslag om förvaltningen av Interreg

Den föreslagna förändringen kring de gränsregionala Interreg programmen Norra Periferin och Arktis, Aurora samt Sverige-Norge från länsstyrelserna i Norrbottens län, Västerbottens län och Jämtlands län berör inte Länsstyrelsen Stockholm direkt och varför myndigheten inte tar ställning till förslag rörande just dessa program i remissvaret.

7.8 Förslag avseende systemet med regionala strukturfondspartnerskap

I dagens modell för strukturfondspartnerskap (med tillhörande arbetsutskott och beredningsgrupp) i Stockholms län finns både staten, kommunerna, regionen, akademien, civilsamhället och näringslivet representerade. Partnerskapet är nära förknippad med flernivåstyrelse och subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna som är viktiga hörnstenar i EU.

Samtliga aktörer i partnerskapet är relevanta för Stockholms läns regionala utveckling och har en roll att fylla för att få en helhetsbild av vilka behov och utmaningar regionen har och således vilken riktning en utlysning av medel bör ha för att gynna regionens utmaningar bäst.

Medlen i strukturfonderna har setts som ett av Stockholmsregionens viktigaste verktyg för att arbeta med regionens utmaningar.

Länsstyrelsen har en viktig funktion att fylla i partnerskapet och om partnerskapet tas bort i dess befintliga form, enligt utredningens förslag, och ersätts med regionala referensgrupper bör Länsstyrelsen också vara representerad i dessa grupper.

Erfarenheter från tidigare programperioder i Stockholm visar att regionalt och lokalt inflytande och förankring är en förutsättning för ett positivt utfall i genomförandet av fonderna. Länsstyrelsen anser således att de regionala referensgrupperna som utredningen föreslår bör likt partnerskapen ha en tydlig roll kring utlysningar av medel och prioriteringar utifrån regionens utmaningar och behov.

I implementering av en ny modell som föreslås för att ersätta de befintliga strukturfondspartnerskapen är det också viktigt att beakta att, en modell som fungerar väl för Stockholmsregionen kanske inte fungerar lika bra i andra delar av landet. Regionerna och länens utmaningar och utveckling ser olika ut och skiljer sig varför en fast utformning nationellt inte är att föredra snarare en regionalt anpassad modell.

Det är dock väsentligt att beakta att det finns regionala skillnader nationellt och i synnerhet i Stockholm län finns det relativt lite fondmedel jämfört med i andra län. Det är viktigt att säkerställa att den förvaltande myndigheten för fonderna kanalisera medlen just för att möta regionala utmaningar och att dessa söks för projektverksamhet och inte går till att finansiera andra uppdrag där medel saknas.

Utredningen föreslår att lagen om strukturfondspartnerskap ska upphävas den 1 juli 2025. Då detta är mitt i den pågående programperioden 2021–2027 riskerar det att leda till fördröjningar i hantering av medel och även ett minskat nyttjande av medel under den pågående programperioden. Förslagsvis genomförs samtliga förändringar av förvaltning av EU medel från Regionalfonden och Socialfonden samtidigt inför den nya programperioden 1 januari 2028.

Avsnitt 10 Anmälningsskyldighet vid misstänkt brottslighet med EU-medel

10.4.3 Länsstyrelsernas syn på införande av en lagstadgad anmälningsskyldighet

Länsstyrelsen delar de samrådda länsstyrelsernas svar i utredningen om myndigheterna får tydliga riktlinjer, stöd och vägledning i hur detta ska hanteras och ett tydligt regelverk ser vi inget hinder i att det införs en lagstadgad skyldighet att anmäla misstänkta brott. Det krävs också att sökanden är medveten om villkoren när de söker stöden.

Länsstyrelsernas krav för undertecknande och intygande i ansökningar av EU-medel

Ansökningarna inom jordbruksfonderna har idag inga krav på att ansökningar ska undertecknas på "heder och samvete". Alla ansökningar görs idag digitalt och undertecknas med BankID varför det får anses vara väl anpassat för att införa kravet om villkorstexten omformuleras.

Avsnitt 11 Konsekvensanalys

11.2 Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

11.2.1 Förändrat ansvar för hantering av jordbruksfonderna

De övergripande konsekvenserna för Länsstyrelsens verksamhet har beskrivits i avsnittet Övergripande synpunkter.

Länsstyrelsen anser inte att de besparingar av personalresurser som utredningen har kommit fram till är realistiska. Slutsatsen bygger på antaganden om skalfördelar som Länsstyrelsen är tveksamma till, av skäl som beskrivits under avsnitt ”7.3.1 Hantering av areal- och djurbaserade stöd centraliseras till Jordbruksverket”. I samma avsnitt konstateras att Länsstyrelsen bedömer att utrednings slutsats om samordningsvinster är överskattade.

Utredningen framhåller minskat behov av chefstjänster som en besparing hos Länsstyrelsen, men motsvarande tjänster kommer att behöva inrättas på Jordbruksverket, varför en övergripande kostnadsminskning inte är sannolik. Desamma gäller lokalbehov, där en utökning av lokala kontor för kontroll hos Jordbruksverket kommer innebära ökade kostnader.

Erfarenheter från tidigare reformer är också att tidsbesparingar överskattats och inte genererat effekter som väsentligt minskat den administrativa bördan.

När det gäller samordningsvinsterna rörande koncentrationen av handläggningen av projekt och investeringsstöd bedöms det vara marginellt eftersom behovet av personal bedöms tämligen oförändrat. Det kan således vara en oförändrad hantering av dessa stöd i linje med det effektiviseringsarbete som pågår i dag.

11.7.1 Konsekvenser för företag som ansöker om stöd från jordbruksfonderna

Utredningen tar inte upp konsekvenserna av att den service som Länsstyrelsen tillhandahåller i form av informationsinsatser och support till lantbruksföretagen skulle upphöra om hantering av djur- och arealbaserade stöd hanteras av Jordbruksverket. Länsstyrelsen i Stockholm, och många andra länsstyrelser, genomför regelbundet informationsträffar, både digitala och fysiska, för stödsökande. Dessa insatser har tydlig regional förankring och genomförs ofta i samarbete med branschorganisationernas lokala avdelningar.

Länsstyrelsen erbjuder även support på plats under ansökansperioden, vilket fyller en viktig funktion för en mindre grupp tekniksvaga stödsökande.

Om förslagen i utredningen genomförs är det sannolikt att stödet till lantbruksföretagen försämras. Länsstyrelsens frånvaro i dessa sammanhang kan särskilt påverka de som har behov av extra support. Troligtvis kommer en del av dessa behöva ta hjälp av

konsulter, vilket kommer innebära ökade kostnader för lantbruksföretagen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av vikarierande länsöverdirektör Claes Lindgren tillsammans med avdelningscheferna för avdelningarna för landsbygd Ulrika Lundberg och hållbar tillväxt, Anna Conzen. Föredragande har varit Anders Larsson.